

מטעמי תורת חיים

יום הכפורים – סוד שער המשתלח לעזאזל

התורה ציונה לקחת ביום הכפורים שני שעירים ולהטיל ביניהם גורלות שנאמר "ונתן אהרן על שני השעירים גרלות גורל אחד ליהן"ה וגורל אחד לעזאזל: והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל ליהן"ה ועשהו חטאת: והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני יהן"ה לכפר עליו לשלח אותו לעזאזל המדבר"ה" (ויקרא טו, ח-י). הכהן הגדול היה סומך את ידיו על גבי ראש השעיר שנשלח לעזאזל ומתוודה על כל עוונות ישראל, ואחר כך שולח אותו ביד "איש עתי" אל המדבר שנאמר "וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתנדה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדבר"ה: ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר" (ויקרא טו, כא-כב). האיש שהולך את השעיר היה קושר חצי לשון זהורית בין קרני השעיר וחצי לשון זהורית היה קושר בסלע, ואז היה דוחף את השעיר מההר, והוא היה מתגלגל ויורד עד שנעשה אברים אברים (ראה גמ' יומא דף טז ע"א).

ויש להבין, מדוע היה צריך לשלוח ביום הכפורים 'שעיר לעזאזל', אשר נשא את כל העוונות והחטאים של ישראל אל מקום המדבר?

השעיר המשתלח נשא עליו את המשחיתים שנבראו מהעוונות והחטאים

בכל עון אשר יחטא האדם תכף ומיד נברא 'כוח טומאה' (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, ה-י ד"ה אהרן), **וכפי שאמרו רבותינו "העובר עברה אחת קונה לו קטגור אחד"** (פרקי אבות ד, יא) (שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם על ראש השעיר). וכן הוא בכל עון וחטא של האדם, נוצרים מלאכים המקטרגים על האדם שיצר אותם (שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם על ראש השעיר), והם נותנים עוד כוח ב'טומאה' אשר השטן משם, וממשיכים את הכוח עד לנפש החוטא ופוגמים בה ובשורשה. אמנם אין 'הטומאה' הזאת שנוספה לישראל מחמת העון דבקה בעצם נפשות ישראל, אלא היא רק צמודה אליהם ורפויה קצת כפי שנרמז בפסוק "ויצמד ישראֵל לבצעל פֶּעֶזֶר" (במדבר כה, א). ולכן אפילו בהרהור תשובה אדם רשע נקרא צדיק, כי מיד על ידי 'הרהור תשובה' נשטט מהנפש אותו כוח טומאה של החטא (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, ה-י ד"ה הקדמה שנית).

וכאשר אדם עושה תשובה ביום הכפורים (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כא על הפסוק 'וסמך אהרן את שתי ידיו') **יחד עם הוידוי** (אור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"א סוף ד"ה ית"ח לא די מהרמ"ק), **אז התשובה תולה לו ויום הכפורים מכפר, כי עיצומו של יום מכפר לישראל** (ראה גמ' יומא דף פה ע"ב). **וכפרה זו מספיקה על מנת להשמיט את כוחות טומאת אשמותיו מנפשו** (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כא על הפסוק 'וסמך אהרן את שתי ידיו') **והאדם נטהר מחטאיו** (אור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"א סוף ד"ה ית"ח לא די מהרמ"ק). **ואז אם האדם שב מאהבה, כל 'הזדונות' שלו נעשים ל'זכויות'** (גמ' יומא דף פו ע"ב בשם ריש לקיש), **כלומר כל אותם מלאכים משחיתים שנבראו בעוונות וחטאים נהפכים למלאכי זכות. אך אם האדם שב בתשובה מיראה** (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כב ד"ה אך הנה הורה לנו) **אזי כל 'הזדונות' שלו נעשים ל'שגגות'** (גמ' יומא דף פו ע"ב בשם ריש לקיש), **כלומר שהמלאכים שנבראו בעוונות נהפכים למלאכי משחית מסוג של שגגה** (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כב ד"ה אך הנה הורה לנו). **וכך נשארים קיימים אלפי רבבות משחיתים מסוג של שגגה, עד שאין מספר לגדודם** (עפ"י אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, ה-י ד"ה ובוזא נבא אל הענין).

לכן הקב"ה ברחמיו המרובים נתן לישראל עצה (אלשיך הקדוש' ויקרא טו, ה-י ד"ה ובוזא נבא אל הענין), **שייקחו ביום הכפורים שעיר אחד** (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כא על הפסוק 'וסמך אהרן את שתי ידיו'), **שהרי השעירים הם מצד רוח הטומאה** (זוהר פרשת נח דף סד ע"א ד"ה אמר לך) **והחטאים והעוונות** (הרמ"ד וואלי פרשת אחרי מות ויקרא טו ד"ה והקריב את השעיר החל), **והכהן הגדול יסמוך עליו את ידיו ויתוודה בשם כל ישראל שנאמר "וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתנדה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדבר"ה** (ויקרא טו, כא). **ועל ידי הסמיכה של הכהן** (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כא על הפסוק 'וסמך אהרן') **והוידוי שמתוודה על עוונות ישראל** (זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"א ד"ה והתודה עליו), **כל מלאכי המשחית שנבראו ונשארו מחטאי ישראל יהיו ניתנים ממש על ראש השעיר** (אלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כא על הפסוק 'וסמך אהרן') **בעל כורחם** (שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם), **שהרי 'כל מין הולך אחר מינו'** (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמח"ל פרשת אחרי מות פרק טו ד"ה והקריב את השעיר).

אותם מלאכים משחיתים שנבראו מהחטאים היו נכפים על ידי השם הקדוש הנקרא מ"ב שנאמר על ידי הכהן הגדול, והוא היה מתגבר עליהם ונותנם על ראש השעיר. וזה מה שנאמר "ונתן אתם על ראש השעיר" (ויקרא טו, כא) בלשון סתומה ולא פירש מי נתן, היות והנתינה היתה על ידי השם הקדוש בכוח הסמיכה של הכהן. **לכן לקחו דווקא בעל חי הנקרא 'שעיר' כי הוא בעל שערות הרבה, ועל כל שיערה ושערה היו צריכים להיות תלויים כמה וכמה משחיתים** (שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם על ראש השעיר). **הכהן הגדול היה משביע שבועה חמורה בשם הגדול והיקר לאותם 'עוונות'** (יתרוס ויתן' ויקרא טו, כא) **שלא יזוזו מעל ראש השעיר המשתלח** (יפדה את אברהם' לר' אברהם פאלאג' מערכת חיד ד"ה וראית). **אחר כך השעיר היה נשלח "ביד איש עתי המדבר"ה** (ויקרא טו, כא), **כאשר כל עוונות ישראל היו על השעיר הזה** (זוהר פרשת תצוה דף קפה ע"ב ד"ה אלא מלה דא, 'אור החמה' על זוהר פרשת פנחס דף רמז ע"א ד"ה יעוד בתר' מהרמ"ק), **וכפי שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר"ה** (ויקרא טו, כב). **ולדבר הזה רמזה לשון הזהורית שהיו קושרים דווקא בראש השעיר המשתלח** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינתא מאמר שלישי דף רמא ע"א ד"ה ואל זה כיוונו).

עשר סוכות עשו מירושלים עד הצוק שממנו היה נזרק השעיר לעזאזל, ו"על כל ספה וספה אומרים" לאיש המשלח "הרי מזון ונהרי מים" (משנה יומא ו, ד-ה). **כי השעיר לא היה יכול להלך מרוב העוונות, שהם 'המקטרגים' אשר היו חלים ובאים על ראשו בעל-כורחו בכוח השם הקדוש, לכן המשלח היה נאלץ לשאת אותו על כתפו** (שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם על) **ומשאו של השעיר היה כבד, כמו שנאמר "פי עונותי עברו ראשי כמשא כבד וכבדו מִמֶּנִּי"** (תהלים לח, ה) (עפ"י זוהר פרשת פנחס דף רלב ע"ב ד"ה יעוד ונשא השעיר' רעיא מהימנא). **משום כך הכהן הגדול היה מזכיר את שמו יתברך שלוש פעמים בתוך עבודת יום הכפורים ובפרט על השעיר המשתלח. השם הראשון – כדי שיהיה כוח לאותו האיש שנושא לשאת אותו ושלא**

בשעה טובה! יצאה מהדורה חדשה של **הכרך הראשון בסדרת ספרי "מטעמי תורת חיים"**. הספר הנפלא מכיל את מאמרי

מחבר העלונים ומעוטר בהסכמות של גדולי ישראל שליט"א. ניתן לברר פרטים בטלפון 052-718-3300

נקודות הפצה בערים: תל אביב, חולון, אשדוד, ביתר עלית. **בירושלים שכונות:** בית וגן, גבעת מרדכי, הר נוף, הר חומה, נווה יעקב, קרית משה, ובגאולה בחנות "ספרי מאה שערים". ניתן להשיג גם בערים ושכונות נוספות או באמצעות שליחות עד הבית.

(לגבי הכרך השני של סדרת ספרי "מטעמי תורת חיים" – הוא טרם נדפס, ואי"ה וכלי נדר תבוא לגביו הודעה נפרדת בעוד כמה שבועות)

יצטרך לאכול ביום הכפורים בלכתו בדרך. השם השני – כדי שיוכל השעיר המשתלח לסבול את כל העוונות של ישראל שרובצים עליו. והשם השלישי – כדי לכפות את כל אותם המלאכים המקטרגים על גבי השעיר המשתלח לעזאזל (שפתי כהן על התורה פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם על ראש השעיר).

איש עתי' שהיה פגום בגופו לקח את השעיר אל מקום הס"מ במדבר

השעיר שנשלח לעזאזל היה דורון אל הסטרא אחרא, שנאמר "וְגֹרֵל אֶחָד לְעֶזְאֵזֵל" (ויקרא טז, ח), לכן הוא נשלח "בְּיַד אִישׁ עֲתִי" (ויקרא טז, כא) (וזהו פרשת אמור דף צ ע"א ד"ה ידקרבנא מנחה איהו רעיא מהימנא, יאגרא דכלהי פרשת בראשית אות יד ד"ה מארת חסר), כאשר עינו האחת היתה גדולה קצת מהשניה (וזהו פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה אף הכא), בגבות עיניו היו שערות רבות (וזהו פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה אף הכא, 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב אות ב) שהיו יורדות בין עיניו על חוטמו כך שעפעפיו נראה דבקות זו לזו (יאור החמה על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה בכל מה), סביב עיניו היה נראה צבוע בכחול (וזהו פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה אף הכא. וראה 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב אות ב) שהיה נראה דומה לכפי שהיו רגילים פעם לצבוע סביב העיניים), ולא היה יכול להסתכל בדרך ישרה, אלא רק בעקמימות (וזהו פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה אף הכא) עיניו (יאור החמה על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה בכל מה).

לכל דבר צריך את האיש הראוי לו, וזולתו לא יצליח ולא יעלה בידו התיקון המכוון. וכמו שהיה צריך דווקא כהן גדול לעבודת יום הכפורים, כך היה צריך דווקא איש עתי שהיו בו כל הסימנים המוכיחים עליו שהוא ראוי להיות השליח – שישלח את 'השעיר לעזאזל' אל תוקף הטומאה. ולא הקפידו אם האיש המשלח הוא כהן או ישראל, ובלבד שיש בו את כל הסימנים הללו של פגמי גופו המעידים עליו שיצליח בשליחותו (הרמ"ד וואלי פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה והקריב את). ובזה השליח היה דומה ל'סטרא אחרא' שהם בעלי מומים, והיה להם נחת רוח בו (יאור החמה על זוהר פרשת פנחס דף רמח ע"א ד"ה 'אשתכח' מהרמ"ק). וכך היו מחפשים בכל ישראל איש שעינו האחת רעה מעינו השניה, כנגד הס"מ שהוא רע עין, ואז אותו האיש יהיה כמו 'עבד' לאדונו ('צורו המור' פרשת אחרי מות ד"ה ולכן צוה לסמוך). והיו מוציאים את השעיר לעזאזל בבהלה ודוחפים אותו בבושת פנים כי הוא היה נחשב לצואה הנמצאת בבית המלך, וזו היתה עבודתו של האיש עתי להוציא משם את הטינופת האת (מנחם ציוני לר' מנחם מנדל מרימנוב בחלק יום הכפורים ד"ה ענין שעיר המשתלח). וכך היו אומרים לאיש המשלח "טול מהר וצא, ואל תִּשְׁקָא עוונותינו אצלנו עוד!" (ר' עובדיה מברטנורא משנה יומא ו, ד ועי"ש).

כיון שהמשלח את השעיר לעזאזל היה נוטל עליו את גוף הטומאה של כל העוונות, וגם היה הולך למקום הטומאה, לכן הוא היה נטמא בלי ספק (הרמ"ד וואלי פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה), והיה טעון כיבוס בגדים וטבילה בטרם יבוא שוב אל המחנה ('לקנאטי' על התורה פרשת אחרי מות ד"ה ונשא השעיר עליו, הרמ"ד וואלי פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה) שנאמר עליו "וְהָיָה מִחֲנִיף קָדוֹשׁ" (דברים כג, טו) ('לקנאטי' על התורה פרשת אחרי מות ד"ה ונשא השעיר עליו). ועל ידי שכיבס את בגדיו הוא קיים "וְלֹא תִבְיֵא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ" (דברים ז, כו) וכן "וְלֹא יִדָּבֵק בְּיָדְךָ מְאוֹמָה מִן הַחֲרָס" (דברים יג, יח). ועוד כיון שכל הנושא את השעיר לא היה משלים את שנתו, לכן הבקיאם בחכמת המזלות היו רואים אם האדם עתיד למות באותה השנה, ואז היו שולחים עמו את השעיר (שפתי כהן על התורה פרשת אחרי מות על הפסוק 'ביד איש עתי' מהחזקוני בשם המדרש, 'ילקוט ראובני' פרשת אחרי מות טז, יז). וגם מחמת כן הוא היה נקרא "אִישׁ עֲתִי" (ויקרא טז, כא), לפי שהגיע זמנו למות בשנה ההיא ('חזקוני' ויקרא טז, כא בשם המדרש, 'ילקוט ראובני' פרשת אחרי מות טז, יז בשם החזקוני, שפתי כהן על התורה פרשת אחרי מות על הפסוק 'ביד איש עתי' מהחזקוני בשם המדרש, 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב אות א בשם המדרש).

הטלת הגורלות בין השעיר לה' לשעיר לעזאזל היה שוחד לס"מ

הקב"ה חס על ישראל ונתן להם עצה איך להינצל מהמקטרג ביום הכפורים, על ידי שיתנו לו את השעיר המשתלח להתעסק בו ויעזוב את ישראל (וזהו פרשת וישב דף קצ ע"א ד"ה וכן קיימא) ולא יבטל קרבנם, וכפי שנאמר "גֹּרֵל אֶחָד לַיהוָה וְגֹרֵל אֶחָד לְעֶזְאֵזֵל" (ויקרא טז, ח) (מציודת דוד' להרד"ב מציודת שצט ד"ה כל עבודות היום) כי המקטרג מוכן ביום זה לרגל את הארץ ולחפש לישראל עוונות (וזהו פרשת אמור דף קא ע"ב ד"ה בחאי יומא) ועומד לפני ה' יתברך לקטרג עליהם (וזהו פרשת אמור דף קב ע"א ד"ה אף הכא). אך כאשר ישראל נותנים את השעיר למקטרג, הוא מתעסק בו (וזהו פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה ובגיני כך אית לך) כל היום, ובינתיים הקב"ה מכפר לישראל לפי ש'הקטגור' לא נמצא לפניו (וזהו פרשת אמור דף קב ע"א ד"ה תא חזי כל ההוא). מטעם זה ישראל היו מזדרזים להכין את השעיר לעזאזל עוד מהערב, עת התקדש יום הכפורים, כדי שכבר יינתן לו חלק בקרבנות ולא יקטרג על ישראל. ואז גם שאר המשטינים המעלים את דברי קטרוגו לא יבואו להזכיר את עוונות ישראל (וזהו פרשת פקודי דף רלז ע"ב ד"ה וכך הווי ישראל).

השעיר לעזאזל היה מעין שוחד שנתנו לס"מ כדי שלא יקטרג על ישראל (וזהו פרשת פנחס דף רמח ע"א ד"ה 'אבל שעיר לעזאזל' רעיא מהימנא, 'מאה שערים' על טעמי המצוות ומיוחס לרקנאטי שער אחד ותשעים ד"ה ועל דרך האמת, עפ"י 'מגיד מישרים' פרשת אחרי מות אור ליום הכפורים שנת השל"ב ד"ה והלא ברא) כפי שנרמז בסופי התיבות העוסקות בשילוח השעיר לעזאזל אל המדבר "וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֲתִי מִמִּדְבָּרָה" (ויקרא טז, כא), שעולות אותיות 'שחד'. ולא נכתבו האותיות ברמז כסדר אלא רק למפרע, כדי שלא לפרסם את הדבר ('שפתי כהן על התורה' בחלק גימטריאות לפרשת אחרי מות ד"ה ושלח). הכסף לקניית השעיר המשתלח נלקח מקופות העזרה, כדי שיבוא מכולם (וזהו פרשת אחרי מות דף סד ע"א ד"ה תאנא ומאת) גברים ונשים, שנאמר "וּמֵאֵת עַדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקָּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לְחֹטָאת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה" (ויקרא טז, ח). והטעם בזה לפי שכולם היו צריכים לתת שוחד לעזאזל. ואם אחד מיישראל לא יעשה כך אז השטן יקטרג עליו, ובסיבתו הוא יקטרג גם על אחרים כי התחיל לפתוח את פיו. לכן כולם נותנים לו שוחד ועל ידי כך סותמים את פיו. ובזה גם יהיו כולם באהבה ובלב שלם כל אחד עם חברו, והמקטרג לא ימצא מקום לקטרג ('שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ומאת).

הכהן הגדול היה לוקח ביום הכפורים את שני השעירים, אחד שהיה עולה קרבן לה' ואחד שהיה נשלח לעזאזל במדבר, ומביאם לפני ה' שנאמר "וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְהִקְעִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְנָתַן אֶחָד עָל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גֹּרֵל אֶחָד לַיהוָה וְגֹרֵל אֶחָד לְעֶזְאֵזֵל" (ויקרא טז, ח-ז). ואז היו מבצעים 'גורל' בין בורא עולם לבין הס"מ, וכאילו משווים ביניהם – והס"מ היה מתכבד בזה מאוד. דבר זה היה שוחד של 'כבוד' עבור הס"מ ביום הכיפורים על מנת שהוא לא יקטרג (וזהו פרשת אמור דף קא ע"ב ד"ה אמר רבי יוסי וד"ה אבל בגין. וראה 'מקדש מלך' כל זוהר פרשת אמור דף קא ע"ב), כי היה לו שמחה לאותו המלשין על שה' הטיל עמו גורל והזמינו לסעודתו (וזהו פרשת תצוה דף קפה ע"א ד"ה כתיב), וחשב שחלקו כחלקו של גבוה שווה בשווה ('יאור החמה' על זוהר פרשת אמור דף קא ע"ב ד"ה 'יתערב' מהרמ"ק), ושהוא מקבל מישראל שעיר במתנה גמורה בידיעה בלא שהוא התייגע – לכן היתה לו שמחה גדולה ('אמת ליעקב' מערכת ש ד"ה שעיר יוה"כ). וזו היתה מטרת ה' שהס"מ יחשוב שהוא אוכל מסעודתו (וזהו פרשת תצוה דף קפה ע"א ד"ה קח).

אמנם כוונת ישראל במעשה השעיר לעזאזל היתה נקיה וטהורה (ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת אחרי מות ד"ה גורל אחד לה), רק לעשות רצונו יתברך (רמב"ן ויקרא טז, ח, ספר 'ציוני' פרשת אחרי מות ד"ה גורל אחד לה). וכדי שלא יהיה מציאות שבה הכהן הגדול חלילה מקדיש שעיר לעזאזל' (ספר הליקוטים) לר' יחיאל היילפרין מחבר 'סדר הדורות' בפרק קרבנות אות מז ד"ה טעם הגורל) שהוא הס"מ (עפ"י זוהר פרשת תצוה דף קפה ע"א ד"ה אלא מלה דא), או שהוא מכריע ומשווה בין ה' לעזאזל (ורבינו בחיי

ויקרא טז, ח) **דבר שנראה כעבודה לעזאזל** (רמב"ן ויקרא טז, ח) **והוא בכלל איסור הקרבה לאל אחר, שעליו נאמר "זבח לאלהים יחרם בלתי ליה"ה לבדו"** (שמות כב, יט) (מאירת עיניים פרשת אחרי מות ד"ה והאידן), **לכן הנתניה היתה על ידי הגורל** (יספר הליקוטים לר' יחיאל הייפלרין בפרק קרבנות אות מז ד"ה טעם הגורל), **ובזה היה ה' לבדו מחליט איזה שעיר לתת לס"מ עבדו** (רמב"ן ויקרא טז, ח), **על ידי שהיה נברר בגורל איזה חלק ה' לה', ואיזה חלק עזאזל לעזאזל** (יאור החמה: על זוהר פרשת אמור דף קא ע"ב ד"ה יתערב מהרמ"ק). ולא היה חלילה מציאות שכהן בשר ודם מכריע ומשווה בין ה' לעזאזל (רבינו בחיי ויקרא טז, ח) (להרחבה בענין הגורלות של השעירים ראה אחד ממאמריו לפרשת פנחס – יחכרע על פי הטלת הגורל).

השעיר לעזאזל נשלח אל הס"מ ואשתו הלילי לפי שהוא חלקם

האיש המשלח היה מוליך את השעיר עם כל העוונות שעליו אל מקום הסטרא אחרא שנאמר **"וַיִּשָּׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתֶם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשָּׂעִיר בְּמִדְבָּר"** (ויקרא טז, כב) (יתפארת שלמה: על התורה בחלק ליום הכפורים ד"ה טרף בקלפי) **שהוא מקום משכנו של הס"מ** (זוהר הקדוש לר' יחיאל מיכל מגלוגא על יבראשית רבה' סה, יב) **ואשתו ליליית** (זכר דוד לר' דוד זכות ממדינתא מאמר שלישי דף רלח ע"ב ד"ה וא"ת אע"י שעיצומו של יום מכפר). ונקראת כך לפי שהיא ארץ שנגזרה ונטרדה מן הקדושה (זכר דוד מאמר שלישי דף רלח ע"ב ד"ה וא"ת אע"י דעיצומו). **ובזה היו ישראל שולחים דורון לס"מ** (זוהר פרשת בלק דף רב ע"ב ד"ה וישא את עיניו, יאגרא דכלה' פרשת וישלח ד"ה במדרש על פסוק), **כדי שיטול את חלקו הראוי לו ולא יקטרע על ישראל** (זוהר פרשת פקודי דף רלח ע"ב ד"ה דהא ברזא), **ובזה גם לא יהיה לו רשות להשטין עליהם באותו היום כשאר הימים, לפי שדי לו באותו השעיר שעלה בגורלו כדי לאכול ולשבוע ממנו ולשבוע מקטרוגו** (הרמ"ד וואלי פרשת אחרי מות ויקרא טז ד"ה ונתן אחרן אל שני השעירים). והרמז שאין לו אז רשות הוא בשמו, כי **'השטן'** עולה בגמטריא שלוש מאות ששים וארבע, כנגד מספר ימות השנה חסר אחד שהוא יום הכיפורים שאין לו רשות להשטין בו (נמי יומא דף כ ע"א).

ומכיון שהס"מ הוא מלך, על כן שלחו לו דווקא שעיר זכר שלא נתן כוחו לאחר, כלומר שלא התחבר עדיין עם נקבה (זוהר פרשת תצוה דף קפה ע"א ד"ה אלא מלה דא). **והיה ניתן לו דווקא בעל חי מסוג שעיר, לפי שגם השדים שהם 'מזיקים'** (יאור החמה: על זוהר פרשת פנחס דף רמח ע"א ד"ה 'אשתכח' מהרמ"ק), **נקראים בלשון הכתוב** (רמב"ן ויקרא טז, כא) **בשם 'שעירים' שנאמר "וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשָׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם"** (ויקרא יז, ז) (יאור החמה: על זוהר פרשת פנחס דף רמח ע"א ד"ה 'אשתכח' מהרמ"ק) **וכך גם נקראים כל בעלי הסטרא אחרא שנאמר "וּשְׂעִירִים יִרְקְדּוּ שָׁם"** (ישעיה יג, כא). **לכן הס"מ היה כביכול 'בעליו' של אותו השעיר שנשלח אליו.** ועוד הס"מ ואומתו נקראים בשם **"שעיר"** (רמב"ן ויקרא טז, כא) וכמו שנאמר **"וְהָיָה בְּצִאתָם מִשְׂעִיר בְּצִעְדָּה מִשְׁדֵּה אָדָם אֲרָץ רָעָשָׁה גַם שְׁמִים נָטְפוּ גַם עֲבִים נָטְפוּ מִים"** (שופטים ה, ד), **וכן שנאמר "וְאֶמְצִיחֻהוּ הַתְּחִזֵּק וַיִּנְהַג אֶת עֲמֹל וַיִּלְךְ גֵּיא הַמֶּלֶח וַיָּבֵד אֶת בְּנֵי שְׂעִיר עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים"** (דברי הימים ב' כה, יא). **וכן "בן אדם שים פניך על הר שעיר והנבא עליך"** (יחזקאל לה, ב), כאשר **"הר שעיר"** הכוונה היא לארץ אדום (ראה 'מצודת דוד' על ספר יחזקאל לה, ב).

השעיר היה נשלח אל הס"מ (מאירת עיניים לר' יצחק דמן עכו פרשת אחרי מות על הפסוק 'וגורל אחד לעזאזל ד"ה והאידן היו) **שלא היה יודע שיש עליו עוונות** (זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה מה כתיב והתודה עליו). וכך נאמר **"וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעִזָּאזֵל יַעֲמִד חַי לְפָנָי וְהָיָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעִזָּאזֵל הַמִּדְבָּרָה"** (ויקרא טז, ז), **כי "לעזאזל" הוא הס"מ** (מאירת עיניים פרשת אחרי מות ד"ה ומה תוכל להבין, 'לקוטי תורה' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות ד"ה סוד עזאזל) **ואשתו ליליית** (לקוטי תורה' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות ד"ה סוד עזאזל). **ורמז לזה כי התיבה "לעזאזל" עולה בגמטריא זה סמאל"ל** עם שני הכולל כנגד שתי התיבות 'רבינו אפרים' על התורה סדר אחרי מות פרק טז, ח ד"ה לעזאזל. **וכן אותו משלח שהיה לוקח את השעיר לעזאזל היה נקרא בשם איש 'עתי' שעולה בגמטריא שמה של אשת הס"מ 'ליליית' (יאגרא דכלה' לר' צבי אלימלך מדינוב מחבר 'בני יששכר' פרשת בראשית אות יד ד"ה מארת חסר). והתיבה 'עזאזל' גם בנויה מתיבות 'עז-אזל' וזה לשון קשה, מפני ששלטונו של הס"מ הוא על דבר מלחמה ורעה כמו שנאמר על עשו הרשע **"וְעַל תַּרְבֶּדֶת תִּחְיֶה"** (בראשית כז, מ) (מאירת עיניים לר' יצחק דמן עכו פרשת אחרי מות על הפסוק 'וגורל אחד לעזאזל ד"ה והאידן היו). **לכן היו קושרים לשון של זהירות בצבע אדום על השעיר המשתלח, להורות על 'האדום' וארצו 'האדומה', שהם הס"מ ובת זוגו** (זכר דוד לר' דוד זכות ממדינתא מאמר שלישי דף רמא ד"ה וזה לא כיוונו).**

על ידי הפעולה הרוחנית של השעיר נרחצה צואת ישראל המגואלים בלכלוכי העבירות, ואותם 'מי רחצה' רוחניים היו יורדים עם השעיר המדברה אל ארץ גזרה, כלומר אל תוך 'תהום רבה'. ועל ידי כך היתה הנאה לכל החיצונים והם היו שמחים בו (יאור החמה: על זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"א ד"ה 'יפטר פתחון פה' מהרמ"ק), **וְשִׁמְחָתֶם הִיתָה שְׂמִיחָה עַל שְׂמִיחָה כְּכֹר מִשְׁעָה שֶׁהִגִּיעַ הַשָּׂעִיר לָהֶר** (זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"א ד"ה כד מטא האי). **וכן הס"מ נהנה משפע הקדושה המושפע עליהם על ידי השעיר, והיה נראה בעיניו הרבה, אף שאינו כך. ועוד היות שהשליח המביא את השעיר היה בעל מום שהוא כמותם, לכן היה לחיצונים' נחת רוח** (יאור החמה: על זוהר פרשת פנחס דף רמח ע"א ד"ה אתשכח מהרמ"ק). **ואמרו רבותינו כי פעם אחת בחרו איש ישראלי בשם 'ערסלא' כשליח להוליך את השעיר לעזאזל (ראה משנה יומא ו, א). והטעם עשו כך, כי שמו ערסלא העיד עליו שהוא שליח לגיהנום "אִישׁ עֲתִי" (ויקרא טז, כא), שהרי השר של גיהנום שמו ערסלא" (מגלה עמוקות לר' נתן נטע שפירא פרשת פנחס דרוש ג ד"ה זה שאמר הושעני).**

אז מכוח הלעטת הס"מ באותו שעיר, נעשה המקטרג בעצמו למסנוגר (זוהר פרשת וישלח דף קעד ע"ב ד"ה כנוונא דא ישראל, עפ"י זוהר פרשת אמור דף קב ע"א ד"ה אוף הכא, 'צורר המור' פרשת אחרי מות ד"ה ולפי שלפעמים), **והיה מליץ טוב על ישראל** (הרמ"ד וואלי פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה ונתן אחרן אל שני השעירים. ראה 'פרקי דרבי אליעזר' פרק מו, זוהר פרשת בלק דף רב ע"ב ד"ה וישא את עיניו והלאה ואכמ"ל בזה) **ומשבח אותם, כי רואה שבאותה השעה הם בלי עוונות ופשעים** (זוהר פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה 'מה כתיב והתודה'). **וכמו שה'איש עתי' הוא מצד הדין ונעשה סניגור, כך גם הס"מ שהוא קטגור מצד הרע נעשה סניגור לישראל** (יאור החמה: פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה בניכ הוא סליק מהרמ"ק). **ורמז לכך בפסוק "וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעִזָּאזֵל יַעֲמִד חַי לְפָנָי וְהָיָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעִזָּאזֵל הַמִּדְבָּרָה"** (ויקרא טז, ז), **שהתיבה "חיי" בהיפוך אותיות א"ת ב"ש עולה ס"מ, לרמזו שהוא מתהפך להמליץ טוב על ישראל** (בני יששכר מאמר חודש תשרי מאמר ו אות טו ד"ה יחשעירי וכתב שם שחלק יא"ל שבשמו לא חלק מחסימן כי זה חלק החיות שבו הבא מן הקודש, ומה אין קטרוג על ישראל אלא רק מאותיות ס"מ עי"ש).

כל המלאכים המשחיתים שנשא השעיר הושלכו במקום זוהמת החטאים

השעיר היה נשלח למדבר, ו'העוונות' שעליו אל **"אֶרֶץ גְּזֵרָה"** שהיא המקור לטומאות הנעשות מהעבירות, ובשילוח השעיר הן שבות אל מקורן ('אלשיך הקדוש' פרשת אחרי מות טז, כ ד"ה ואחר הפרס ממנו). **וזו היתה עצת קדוש ישראל לבלתי הקריב השעיר על המזבח עם כל המשחיתים שעליו, אלא לשולחו המדברה אל שורשו לאותו מקור כוחות הטומאה של כל אלפי ורבות המשחיתים אשר נחו עליו על ידי הסמיכה של הכהן גדול ווידיאו ('אלשיך הקדוש' פרשת אחרי מות טז, ח-י ד"ה 'יבזה נבא אל הענין' וכן טז, כ ד"ה 'זהו מאמר הכתוב').** **וכל זוהמת טומאות העוון היה נקלט שם במצולת הזהומא בשורשו ובמקורו** (זוהר הקדוש לר' יחיאל מיכל מגלוגא על בראשית רבה פרשה סה אות יב), **והיה נגזר על כל אותם 'מלאכי משחית' של העוונות** ('אלשיך הקדוש' פרשת אחרי מות פרק טז, כב ד"ה וזה יהיה ענין), **אל מקומם ב'מצולות ים'. וכיון ששם הם 'מין במינו' אז הם היו מתעכלים ומתבטלים** ('אור החמה' פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה 'לאתר דאקרי מצולות' מהרמ"ק). **להשתקע** ('אלשיך הקדוש' פרשת אחרי מות פרק טז, כב ד"ה וזה יהיה ענין) **אל מקומם ב'מצולות ים'. וכיון ששם הם 'מין במינו' אז הם היו מתעכלים ומתבטלים** ('אור החמה' פרשת אחרי מות דף סג ע"ב ד"ה 'לאתר דאקרי מצולות' מהרמ"ק).

